

Sygn. akt **XV C 586/18**

Gdańsk, dnia 16 stycznia 2019 r.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Weronika Klawonn

Protokolant: st. Karolina Mierzejewska

po rozpoznaniu 11 stycznia 2019 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **J. P.**

przeciwko **B. C.**

o ochronę dóbr osobistych

oddala powództwo

UZASADNIENIE

J. P. pozwał B. C. domagając się:

- zasądzenia 20 000 zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu zadośćuczynienia za naruszenie praw obywatelskich powoda, zagwarantowanych z Konstytucji RP,
- zaniechania przez pozwanego jako prezesa (...) Związku (...) wszelkich działań dyskryminacyjnych przeciwko powodowi z tytułu jego działalności społecznej w Stowarzyszeniu (...)
- zasądzenia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa grzywny w wysokości 500 zł za łamanie Konstytucji RP i ustawy Prawo o stowarzyszeniach,
- nakazania pozwanemu dopełnienia czynności usunięcia skutków działań represyjnych poprzez (a) anulowanie decyzji o pozbawieniu powoda działki ogrodniczej, (b) ustanowienie na rzecz powoda prawa do działki na podstawie umowy dzierżawy działkowej w formie pisemnej na czas nieoznaczony z ujawnieniem w księdze wieczystej

Powód wskazał, że pozwany jako prezes (...) od 2012 roku stosuje wobec niego metody nagonki i dyskryminacji, narusza prawo powoda do działalności społecznej i innych praw gwarantowanych Konstytucją. Źródłem sporu między stronami jest konkurencyjna działalność stowarzyszeń ogrodów działkowych. Powód został bezprawnie pozbawiony prawa do działki.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa. Zaprzeczył, aby swoim działaniem naruszył dobra osobiste pozwanego. Wyjaśnił, że spór dotyczy działalności pozwanego na terenie (...) w związku z założeniem przez (...) Stowarzyszenia (...). Natomiast decyzja związana z wypowiedzeniem umowy dzierżawy działki powodowi podjęta została przez cały zarząd (...), nie tylko przez pozwanego.

Podstawa faktyczna

Powód jest działaczem społecznym. W 2012 r. podjął działania zmierzające do utworzenia Stowarzyszenia (...) w P.. Stowarzyszenie to miało być niezależne od (...) Związku (...). Jednakże na terenie Rodziny O. (...) w P. działał oddział (...), którego prezesem Zarządu był pozwany.

W ramach działalności Stowarzyszenia (...), w pismach kierowanych do różnych instytucji pozwany przedstawił stanowisko popierające uwłaszczenie działkowców na istniejących ogródkach działkowych.

(Dowód: dokumenty związane z działalnością Stowarzyszenia k. 7-13; zeznania świadka L. N. nagranie k. 137, zeznania świadka E. S. nagranie k. 137)

Powód w latach 2013 – 2016 w licznej korespondencji kierowanej do (...) Związku (...) oraz Krajowej Rady (...) Związku (...) kontestował działania zarządu (...) (...) w P.. Chodziło m.in. o działania dotyczące naliczenia opłat składek inwestycyjnych członkom związku działkowców oraz wyłączenia dopływu energii do działki powoda. Wskazywał także, że pozwany jest dotknięty chorobą alkoholową i cierpi na zaburzenia psychiczne.

(Dowód: korespondencja powoda k. 15-30, k. 38, k. 77-78)

3 października 2014 roku przeprowadzono zebranie wszystkich działkowców (...) (...) w P.. Uczestniczących w zebraniu było 96 osób, co stanowiło 46,8 % uprawnionych. Podjęta została decyzja, że (...) (...) w P. pozostaje w (...) Związku (...).

(Dowód: protokół z zebrania z dnia 3 października 2014 roku k. 71-72v.)

Następnego dnia doszło do usunięcia tablicy informacyjnej Stowarzyszenia (...). Powód złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, rzucając podejrzenie na pozwanego. Zawiadomienie to dotyczyło także działalności pozwanego w Zarządzie (...) ocenianego przez powoda jako nielegalne. Postępowanie to zostało umorzone.

(Dowód: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa k. 74, pismo Prokuratury Rejonowej z 11 grudnia 2015 r. k. 76)

Powód zaprzestał wnoszenia opłat za zużycie energii elektrycznej. Dlatego też w 2014 roku odcięto dopływ energii elektrycznej na jego działkę.

(Dowód: zeznania świadka L. N. nagranie k. 137, przesłuchanie pozwanego nagranie k. 137)

20 lutego 2016r. Zarządu (...) (...) podjął uchwałę o wypowiedzeniu umowy dzierżawy działki powodowi ze skutkiem na 31 marca 2016 roku. W piśmie 20 lutego 2016 roku (...) Związek (...) w P. wypowiedział powodowi umowę dzierżawy działkowej. W uzasadnieniu wypowiedzenia powołano się na zaległości z płatnościami wobec (...) za lata 2013 – 2015. Powód bowiem odmawiał ponoszenia składek na inwestycje oraz opłat równoważnych za nieprzepracowane godziny społeczne, twierdząc, że ich pobieranie jest nielegalne. Uzasadnieniem wypowiedzenia była także negatywnie oceniona przez Zarząd postawa powoda, który w pismach do Okręgowego Zarządu (...) Związku (...) domagał się uchylenia uchwał podjętych przez działkowców na zebraniu.

(Dowód: protokół z zebrania Zarządu (...) (...) w P. k. 122-124; wypowiedzenie umowy dzierżawy działkowej k. 31-32; Pismo powoda z 24 listopada 2015 r. do Okręgowego Zarządu (...) Związku (...) k. 38, pismo powoda z 17 lipca 2015 r. k. 77.)

Powód w korespondencji skierowanej do (...) Związku (...) w W. domagał się „unieważnienia wypowiedzenia umowy”. Wskazywał przy tym na swoją działalność społeczną w ramach stowarzyszenia (...) i krytykę Zarządu (...) (...) jako faktyczne podstawy wypowiedzenia. Twierdził przy tym, że nie zamierza wytaczać stosownego powództwa, gdyż (...) nie zawarł z nim umowy dzierżawy działkowej w rozumieniu ustawy o (...), toteż nie mógł jej wypowiedzieć.

(Dowód: pisma skierowane do (...) Związku (...) w W. k. 33-37, k. 79-83)

Ocena dowodów:

Okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pozostawały zasadniczo pomiędzy stronami bezsporne. Sąd przeprowadził dowód z załączonych przez strony dokumentów zawierających korespondencję, uchwały oraz protokoły (...). Dokumenty te nie były kwestionowane przez żadną ze stron i obrazują tło konfliktu między stronami.

Sąd na wniosek stron przeprowadził dowód z zeznań świadków – osób pośrednio zaangażowanych w spór. Zeznania świadków L. N. , E. S. oraz C. P. należy uznać za wiarygodne o tyle, że osoby te w sposób emocjonalny przedstawiały określony obraz konfliktu pomiędzy stronami, którego podstawą były odmienne zapatrywania rolę (...) Związku (...).

Zeznania samych stron, które, co oczywiste, pozostają zainteresowane rozstrzygnięciem sprawy trudno ocenić w kategoriach obiektywnej wiarygodności. Prezentują oni bardziej swoją ocenę określonych zdarzeń, aniżeli relacjonują fakty. Zeznania te pozwoliły jednak na zapoznanie się sądu z odczuciami stron, co w sprawie o ochronę dóbr osobistych nie pozostaje bez znaczenia.

Podstawa prawna

Pierwsza grupa żądań powoda (zadośćuczynienie, nakazanie zaniechania, grzywna) dotyczy ochrony jego praw obywatelskich – chronionych konstytucyjnie: prawa do działalności społecznej, wolności tworzenia stowarzyszeń, wolności wyrażania swych poglądów, wolności składania petycji i wniosków. Powód zachowanie pozwanego związane z tym, że jako członek Zarządu (...) W. uczestniczył w działaniach zmierzających do pozbawienia powoda prawa do działki, odbiera jako naruszające prawa obywatelskie powoda i tym samym jego dobra osobiste.

Kodeks cywilny nie zawiera definicji dóbr osobistych. Art. 23 k.c. wskazuje na przykładowy katalog dóbr osobistych pozostających pod ochroną prawa cywilnego. Należą do niego w szczególności: zdrowie, wolność, cześć swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna i wynalazcza.

Dobra osobiste człowieka to wartości o charakterze niemajątkowym, ściśle związane z jego osobą. Decydujące o jego bycie, pozycji w społeczeństwie. Są wyrazem odrębności fizycznej i psychicznej oraz możliwości twórczych. Są powszechnie uznane w społeczeństwie i akceptowane przez system prawny. Dobra osobiste mają charakter bezwzględny, towarzyszą człowiekowi przez całe życie, niezależnie od sytuacji, w jakiej znajduje się w danej chwili. Jednakże nie wszystkie wolności i prawa osobiste wymienione w Konstytucji (art. 38 do 56) powinny być chronione za pomocą środków wskazanych w kodeksie cywilnym. Nie zawsze pogwałcenie prawa obywatelskiego skutkować będzie naruszeniem dóbr osobistych.¹

Instrumenty ochrony określone w art. 24 k.c. znajdują swe zastosowanie jedynie w sytuacji naruszenia dóbr osobistych, a nie wszelkich praw jednostki określonych w Konstytucji.

Prawa, na które powołuje się powód, stanowią emanację szeroko pojętej wolności. Wolność pozostaje pod ochroną prawa cywilnego i stanowi dobro osobiste człowieka.

Zdaniem Sądu powód jednak nie wykazał w tym postępowaniu, aby pozwany swymi działaniami naruszył wolność powoda. Powód jako represyjne wobec jego osoby odbiera działania Zarządu (...), którego prezesem pozostaje pozwany. Tymczasem z dokonanych przez sąd ustaleń wynika, że istnieje spór pomiędzy powodem jako założycielem Stowarzyszenia (...) oraz pozwanym jako Prezesem Zarządu (...) (...) na tle zarządzania ogrodami działkowymi. Powód kontestuje działania Zarządu (...) wytykając niegospodarność i nielegalność. Z kolei Zarząd (...) przy poparciu działkowców oraz organów nadrzędnych zarządza ogrodami.

Wyrazem naruszenia szeroko pojętej wolności powoda miało być zniszczenie tablicy informacyjnej przez pozwanego w 2014 r. Powód nie wykazał, aby tego czynu dokonał pozwany. Postępowanie przygotowawcze w tym zakresie zostało umorzone. Nawet gdyby pozwany miał coś wspólnego z likwidacją tablicy informacyjnej, to byłoby to działanie

wymierzone przeciwko Stowarzyszeniu (...) nie zaś osobiście przeciwko powodowi. Również pozbawienie działki powoda energii elektrycznej związane było z zaległościami płatniczymi. Podobnie uchwała w przedmiocie prawa do działki uzasadniona została brakiem stosownych opłat. Podkreślić należy, że uchwała o wypowiedzeniu prawa do działki jest decyzją ciała kolegiального (...) W., nie zaś jedynie pozwanego.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało osobistego, szczególnego zaangażowania pozwanego w te działania Zarządu (...), które powód odbiera jako szzykanę. Oczywiście z zeznań świadków wynikało, że konflikt między osobami związanymi z powodem, a osobami związanymi z pozwany istnieje. Jednak przebieg tego sporu nie ma charakteru dyskryminacji powoda, ani tym bardziej naruszania jego dóbr osobistych, w szczególności wolności.

Zdaniem Sądu powód nie wykazał, aby pozwany osobiście (nie tylko jako członek Zarządu) podejmował działania skutkujące ograniczeniem wolności powoda do działalności społecznej, zrzeszania się czy wyrażania swych poglądów. Co więcej, z bogatej korespondencji przedstawionej przez powoda wynika, że taką działalność prowadzi.

Dlatego też Sąd uznał, że działania pozwanego nie naruszają dóbr osobistych powoda i powództwo w tym zakresie oddalił.

Druga grupa żądań powoda dotyczyła prawa dzierżawy działkowej. Powód domagał się „anulowania” decyzji o pozbawieniu go prawa do działki oraz ustanowienia na jego rzecz prawa dzierżawy działkowej.

Kwestię weryfikacji skuteczności wypowiedzenia umowy dzierżawy działkowej w drodze postępowania sądowego reguluje art. 37 ustawy z 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 40, ze zm.). Zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy umowa dzierżawy działkowej zawierana jest pomiędzy stowarzyszeniem ogrodowym a osobą fizyczną. Art. 27 ustawy przewiduje możliwość wytoczenia powództwa o uznanie wypowiedzenia umowy za bezskuteczne albo o przywrócenie prawa do działki. Skoro umowa łączy stowarzyszenie i działkowca, to oczywistym jest, że powództwo takie należy wytoczyć przeciwko stowarzyszeniu działkowemu, a nie przeciwko prezesowi zarządu (...). Sąd na rozprawie wyjaśniał powodowi to zagadnienie. Powód jednak nie podjął czynności zmierzających do zmiany podmiotów po stronie pozwanej.

Pozwany nie posiada zatem tzw. legitymacji biernej materialnej w procesie dotyczącym czy to uznania wypowiedzenia za bezskuteczne, czy to nakazania zawarcia umowy. To znaczy nie jest właściwym podmiotem do kierowania takich żądań. Pozwanie nieodpowiedniego podmiotu skutkuje oddaleniem powództwa.

Sędzia Sądu Okręgowego

Weronika Klawonn

1 por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 maja 2010 r. II CSK 640/09